

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Akreditovaný kvalifikační kurz

Behaviorální technik

Akreditovaný kvalifikační kurz pořádá akreditované zařízení, kterému byla udělena akreditace Ministerstva zdravotnictví České republiky k uskutečňování tohoto vzdělávacího programu.¹

¹ § 45 odst. 2 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.).

Obsah

1 Profil absolventa	3
1.1 Uplatnění absolventa	3
1.2 Výsledky vzdělávání	3
2 Charakteristika vzdělávacího programu	5
2.1 Pojetí a cíle vzdělávacího programu.....	5
2.2 Charakteristika obsahových složek.....	5
2.3 Organizace vzdělávání	6
2.4 Podmínky vzdělávání.....	6
3 Učební plán.....	8
4 Učební osnovy.....	9
5 Požadavky na zajištění realizace kvalifikačního kurzu	19
6 Studijní materiály a zdroje	20

1 Profil absolventa

Absolventi získají základní znalosti v oblasti aplikované behaviorální analýzy potřebné pro výkon asistence při měření funkčního hodnocení a funkční analýzy chování; asistence při plánování a provádění behaviorální prevence, poradenství a intervencí a budou schopni tyto znalosti aplikovat v praxi. Absolventi současně získají základní znalosti týkající se organizace a poskytování zdravotní péče a další všeobecné i odborné vědomosti z oblasti zdravotnictví. Vědomosti a dovednosti v oblasti základů behaviorální diagnostiky, rehabilitace a intervence navazují na lékařskou diagnostiku a terapii. Výstupní vědomosti a dovednosti behaviorálního technika, tj. profesní kompetence, jsou rozděleny na obecné a odborné a vycházejí z platné legislativy ČR².

1.1 Uplatnění absolventa

Koncepce vzdělávacího programu vytváří u absolventů předpoklady pro praktické uplatnění se v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb. Absolventi mohou pod odborným dohledem behaviorálního analytika nebo asistenta behaviorálního analytika pracovat v různých zdravotnických zařízeních ambulantního i lůžkového charakteru zaměřených na poskytování zdravotní, rehabilitační péče osobám s neurovývojovými poruchami, v zařízeních poskytujících sociální služby, např. organizacích poskytujících ranou péči, ve stacionářích, domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem.

1.2 Výsledky vzdělávání

1.2.1 Obecné vědomosti, dovednosti a postoje

- Sleduje odborné informace v oblasti činnosti, kterou je způsobilý vykonávat a umí s nimi efektivně pracovat, dále prohlubuje své vědomosti a dovednosti formou celoživotního vzdělávání;
- má znalosti základů klinických oborů, zejména pediatrie, geriatrické, neurologie a psychiatrie, se zaměřením na projevy neurovývojových poruch a duševních onemocnění;
- dodržuje požadavky na hygienu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu veřejného zdraví;
- asistuje při vedení zdravotnické dokumentace a další dokumentace vyplývající z jiných právních předpisů v rozsahu činností, ke kterým je způsobilý, dodržuje požadavky na ochranu informací včetně práce s informačním systémem;
- zná základy práva ve vztahu ke zdravotnické legislativě, základní principy organizace a řízení zdravotnictví, nové trendy v péči o zdraví obyvatelstva;
- umí vhodným způsobem komunikovat na požadované úrovni s pacienty/klienty s ohledem na jejich věk i stav, se spolupracovníky a jinými lidmi, zachovává obecně uznávaná pravidla slušného chování a dodržuje etická pravidla v rámci svého povolání;

² § 29a zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a § 30a vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

- při výkonu svých činností dodržuje práva pacientů/klientů; zachovává etické standardy své profese, jedná taktně, ohleduplně s empatií; u pacientů/klientů s neurovývojovým postižením respektuje jejich odlišnosti v oblasti komunikace, motivace, pozornosti, emočního prožívání a intelektových schopností;
- orientuje se v základech řízení kvality poskytovaných zdravotních služeb a v zajištění bezpečí pacientů;
- pečuje o své zdraví na základě osvojených základních znalostí a dovedností potřebných k péči o zdraví (své i zdraví občanů).

1.2.2 Odborné vědomosti, dovednosti a postoje

- Má základní znalosti v konceptech a principech behaviorální analýzy, historii a vývoji behaviorálních teorií a aplikované behaviorální analýze;
- asistuje při provádění základního behaviorálně analytického hodnocení chování;
- dokáže provést základní měření chování a popsat data o chování se zaměřením na jeho topografii, frekvenci, trvání, latenci, intervaly výskytu, intenzitu;
- na základě stanoveného plánu behaviorální intervence asistuje při terapii, rehabilitaci a reedukaci chování u dětí i dospělých s neurovývojovými poruchami prostřednictvím metod aplikované behaviorální, přitom zejména
 - asistuje při sestavování individuálního plánu behaviorální intervence
 - motivuje pacienta/klienta a jeho sociální okolí k aktivitě v rámci činností behaviorální terapie
 - provádí základní zaznamenávání údajů o chování klienta/pacienta (měří frekvenci, dobu trvání, latenci, topografii, a další hodnoty cílového chování při interakci s klientem/pacientem)
 - asistuje při nácviku nových funkčních způsobů chování a odstraňování maladaptivního chování
- asistuje při realizaci programu prevence, výchovy a poradenství s cílem dosažení maximálního rozvoje širokého spektra nových způsobů chování a rozvoje dovedností, zejména v oblastech učení, sebeobslužných dovedností, komunikace, sociální a emocionální adaptace, trávení volného času a podpory nezávislosti.

2 Charakteristika vzdělávacího programu

2.1 Pojetí a cíle vzdělávacího programu

Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu behaviorální technik připraví absolventy na výkon povolání behaviorálního technika, který bude schopen asistovat při zajišťování péče v oblasti aplikované behaviorální analýzy v rozsahu své odborné způsobilosti a podílet se pod odborným dohledem na diagnostické, preventivní, rehabilitační a intervenční péči v oboru behaviorální analýzy u jedinců s neurovývojovými poruchami všech věkových kategorií. Absolvent kvalifikačního kurzu získá odbornou způsobilost k výkonu povolání behaviorálního technika³. Cílem vzdělávacího programu je připravit kvalifikovaného odborníka se základním souborem vědomostí a dovedností v oblasti aplikované behaviorální analýzy.

2.2 Charakteristika obsahových složek

Vzdělávací obsah vychází z minimálních požadavků na vzdělávání behaviorálního technika stanoveného právními předpisy ČR⁴. Obsah vzdělávacího programu akreditovaného kvalifikačního kurzu je rozdělen do teoretické výuky a praktického vyučování, které obsahují jednotlivé studijní předměty včetně odborné praxe.

Teoretická výuka v základech veřejného zdravotnictví zahrnuje vybrané základy disciplín, které pomáhají vytvářet odborné kompetence absolventů v oblasti zdravotnictví. Jsou to základy veřejného zdravotnictví jako multidisciplinárního medicínského oboru, který využívá a integruje poznatky různých vědních disciplín. Jeho základ tvoří řada medicínských a společenskovedních oborů (např. organizace, řízení a právo ve zdravotnictví, první pomoc, základy podpory a ochrany zdraví, apod.).

V základech klinických oborů jsou integrovány základy předmětů, které jsou významné pro porozumění zdravotnické problematice neurovývojových poruch (např. základy neurologie, psychiatrie, pediatrie, geriatrie apod.).

Odborná behaviorálně analytická část zahrnuje teoretickou výuku a praktická vyučování formou cvičení poskytující znalosti v oblastech, které tvoří základ potřebný pro asistenci při poskytování behaviorálně analytické péče, jako např. základní znalosti teoretických a epistemologických východisek, konceptů a principů aplikované behaviorální analýzy jako vědního oboru; základní způsoby měření projevů chování užívané v praxi; etických a profesních standardů behaviorální analýzy; aplikaci metod behaviorální změny; behaviorálně analytické intervenci; a dalších. Výuka tak zahrnuje základní poznatky z aplikované behaviorální analýzy, a to zejména úvod do behaviorálně analytické diagnostiky pomocí funkčního hodnocení chování, praktický nácvik měření chování se zaměřením na jeho topografii, frekvenci, trvání, latenci, intervaly výskytu a intenzitu, asistenci při implementaci programů behaviorální změny včetně asistence při vytváření individuálních plánů učení a podmiňování, aplikaci různých plánů posilování vhodného chování, behaviorální intervence u deficitů a excesů v chování. Výuka vychází z experimentální analýzy chování a dalších behaviorálních věd a využívány jsou pouze poznatky založené na vědeckých důkazech.

Cílem praktického vyučování je osvojení dovedností a návyků umožňujících asistenci

³ § 29a zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů

⁴ § 28a vyhlášky č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů

při poskytování péče v oblasti behaviorální analýzy pod odborným dohledem v rozsahu odborné způsobilosti absolventa. Obsahuje asistenci při provádění behaviorálně analytického hodnocení, přípravu, implementaci a základní hodnocení behaviorálních programů zaměřených na učení nových dovedností. Zahrnuje redukci problémového chování, asistenci při provádění behaviorálně analytické terapie, rehabilitace a reedukace chování v souladu s etickými a profesními standardy v behaviorální analýze, spolupráci při vedení zdravotnické dokumentace, spolupráce v multidisciplinárním týmu i s osobami blízkými a osobami určenými pacientem, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu.

Praktické vyučování probíhá formou odborné praxe zejména u poskytovatele zdravotních služeb, v zařízeních sociálních služeb, ve vlastním sociálním prostředí pacienta/klienta a v akreditovaném zařízení pod přímým vedením kvalifikovaných behaviorálních analytiků nebo v odůvodněných případech jiných zdravotnických pracovníků oprávněných k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.

2.3 Organizace vzdělávání

Vzdělávací program kvalifikačního kurzu je organizován kombinovanou formou vzdělávání⁵, využívá multimediální podpory a e-learningu. Vzdělávání zahrnuje teoretickou výuku a praktické vyučování včetně odborné praxe, obsahuje vyučování dle rozpisu učiva v učebním plánu, samostudium a odbornou praxi v celkovém rozsahu 100 hodin teoretické výuky a 40 hodin odborné praxe, 40 hodin praktických cvičení a 40 hodin praxe v akreditovaném zařízení. Odborná praxe je organizovaná denní formou vzdělávání a probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb, v zařízeních sociálních služeb a ve vlastním sociálním prostředí pacienta/klienta.

Odborné předměty jsou v učebním plánu i v osnovách koncipovány tak, aby na sebe navazovaly, vzájemně se doplňovaly a umožnily po jejich absolvování vykonávat adekvátní činnosti při poskytování zdravotní péče v oblastech, kde bude behaviorální technik vykonávat své povolání. Délka vyučovací hodiny je 45 minut a odborné praxe je 60 minut.

2.3.1 Metody výuky

V rámci studia jsou respektovány zvláštnosti ve vzdělávání dospělých. Ve výuce jsou uplatňovány zejména aktivizující metody, které napomáhají k vytvoření požadovaných odborných a dalších dovedností. Volba výukových metod (slovní, demonstrační, názorné, skupinové práce, dovednostní, exkurze, aj.) je v kompetenci vyučujících se zřetelem k charakteru předmětu, ke konkrétní situaci a možnostem akreditovaného zařízení.

2.4 Podmínky vzdělávání

2.4.1 Vstupní podmínky

- Absolvování úplného středního vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání⁶,
- zdravotní způsobilost.

⁵ § 25 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon

⁶ § 29a zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů

2.4.2 Průběžné podmínky

- Absolvování teoretické výuky a praktického vyučování v rozsahu stanoveném akreditovaným vzdělávacím programem;
- absolvování odborné praxe včetně odborné praxe v akreditovaném zařízení.

Do hodin praktického a teoretického vyučování akreditované zařízení započte nejvýše patnáctiprocentní omluvenou absencí z celkového počtu hodin.

Akreditované zařízení do vzdělávání v akreditovaném kvalifikačním kurzu započte část dříve absolvovaného studia, pokud odpovídá některé části vzdělávacího programu akreditovaného kvalifikačního kurzu, a část odborné praxe určené vzdělávacím programem, kterou účastník vykonal v jiném než akreditovaném zařízení; o započtení vydá potvrzení. V případě pochybností o započtení rozhodne na žádost účastníka vzdělávání nebo akreditovaného zařízení ministerstvo.

2.4.3 Způsob ukončení kvalifikačního kurzu

Kvalifikační kurz je ukončen závěrečnou zkouškou⁷, která se skládá z praktické a teoretické části, koná se zpravidla v jednom dni. Praktická část závěrečné zkoušky předchází části teoretické.

O úspěšně vykonané závěrečné zkoušce akreditované zařízení vydá osvědčení o získané odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání.

⁷ § 13 – § 16 vyhlášky č. 189/2009 Sb., o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověření znalosti českého jazyka

3 Učební plán

Teoretická výuka	Počet hodin	
Základy veřejného zdravotnictví	21	
Organizace, řízení a právní souvislosti poskytování zdravotních služeb	7	
První pomoc	6	
Vybraná témata ochrany a podpory veřejného zdraví	5	
Zdravotnická dokumentace a informační technologie ve zdravotnictví	3	
Úvod do klinických oborů	36	
Úvod do psychiatrie	14	
Úvod do neurologie	8	
Úvod do pediatrie	8	
Úvod do geriatric	6	
Odborná behaviorálně analytická část	Počet hodin	
	teorie 43	cvičení 40
Koncepty a principy behaviorální analýzy	8	-
Základy měření chování	8	10
Etika a profesní chování pro behaviorální techniky	8	-
Základy diagnostiky a aplikace metod behaviorální změny	8	10
Základy intervence a implementace programů aplikované behaviorální analýzy	8	20
Mezinárodní standardy v aplikované behaviorální analýze	3	-
Praktické vyučování	120	
Odborná praxe	40	
Odborná praxe v akreditovaném zařízení	40	
Praktická cvičení	40	
Celkem	220	

4 Učební osnovy

ZÁKLADY VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNICTVÍ	
Název předmětu	ORGANIZACE, ŘÍZENÍ A PRÁVNÍ SOUVISLOSTI POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB
Rozsah	7 hodin
Anotace	Teoretický úvod do systému poskytování zdravotních služeb v ČR, základy financování zdravotnických služeb, systém managementu a vedení administrativy. Zabezpečení a rozvoj lidských zdrojů ve zdravotnictví i sociální sféře. Cílem předmětu je poskytnout základní informace o systému zdravotní péče a provozu zdravotnických zařízení, získání základních informací o právním systému v ČR, základních právních pojmech, právních předpisech zahrnující současně právní odpovědnost při výkonu zdravotnického povolání. Důraz je kladen na orientaci v právním prostředí zejména s ohledem na základní prameny medicínského práva a jejich souvislosti s poskytováním zdravotní péče, nikoliv podrobnou znalost obsahu.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ struktura a systém péče o zdraví a zdravotnictví v ČR ▪ právní rámec pro poskytování zdravotní péče v ČR ▪ financování zdravotnictví ▪ ekonomika zdravotnictví a zdravotnického zařízení ▪ řízení kvality a bezpečí péče ve zdravotnických zařízeních.
Název předmětu	PRVNÍ POMOC
Rozsah	6 hodin
Anotace	První pomoc představuje soubor opatření, která slouží k bezprostřední pomoci při náhlém ohrožení zdraví. Cílem předmětu je seznámit účastníky kurzu s jednotlivými stavy ohrožujícími zdraví a život pacientů/klientů a se zásadami poskytování neodkladné první pomoci.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zásady poskytování první pomoci ▪ stavy ohrožující zdraví postiženého ▪ zhodnocení situace a stavu postiženého ▪ první pomoc u neodkladných stavů úrazového a neúrazového charakteru ▪ stavy ohrožující život postiženého ▪ poruchy základních životních funkcí a indikace k provádění neodkladné resuscitace (KPR) u dospělých a u dětí ▪ praktický nácvik na modelu. ▪

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

Název předmětu	VYBRANÁ TÉMATA OCHRANY A PODPORY VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ
Rozsah	5 hodin
Anotace	Ve zdravotnických, sociálních zařízeních i v přirozeném prostředí pacienta se behaviorální technik při výkonu svého povolání setkává s pacienty/klienty s rozmanitými typy postižení a s různým rizikem vzniku dalších onemocnění, včetně onemocnění infekčních. Nezbytným předpokladem prevence vzniku a šíření infekčních onemocnění je znalost základních principů a požadavků na provoz zdravotnických zařízení. Cílem předmětu je seznámit účastníky kurzu se základy ochrany veřejného zdraví a zásadami bezpečnosti práce ve zdravotnickém zařízení.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ determinanty zdraví ▪ definice zdravotních rizik životního a pracovního prostředí a možnosti ochrany před negativními účinky ▪ prevence vzniku specifických a nespecifických infekcí ▪ infekce, epidemie, jejich formy ▪ hygiena a bezpečnost práce při riziku vzniku infekce.
Název předmětu	ZDRAVOTNICKÁ DOKUMENTACE A INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE VE ZDRAVOTNICTVÍ
Rozsah	3 hodiny
Anotace	Zdravotnický pracovník při výkonu svého povolání používá výpočetní techniku a využívá databáze v medicínských informačních systémech. Současně musí zpracovávat dokumentaci o pacientovi/klientovi a využívat elektronický způsob vedení zdravotnické dokumentace. Cílem předmětu je seznámit účastníky kurzu se základy výpočetní techniky včetně technických aspektů zdravotnické informatiky, využití informačních a komunikačních technologií v medicíně a poskytnout informace o zdravotnické dokumentaci a systému jejího vedení.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ technické aspekty zdravotnické informatiky ▪ zdravotnické informační systémy ▪ využití výpočetní techniky v diagnostice, terapii apod. ▪ platné právní předpisy vztahující se k vedení, archivaci a skartaci zdravotnické dokumentace ▪ ochrana osobních dat pacientů ▪ obsah a způsob vedení zdravotnické dokumentace a právo nahlížet do ní ▪ úplnost zdravotnické dokumentace ▪ zápisy a způsob vedení zdravotnické dokumentace (věcný obsah) ▪ elektronický způsob vedení zdravotnické dokumentace.

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

ÚVOD DO KLINICKÝCH OBORŮ	
Název předmětu	ÚVOD DO PSYCHIATRIE
Rozsah	14 hodin
Anotace	Předmět seznamuje se základními pojmy z medicínského oboru psychiatrie a s jeho zaměřením. V jednotlivých hodinách jsou představeny základy obecné i speciální psychiatrie s ohledem na studijní obor aplikovaná behaviorální analýza. Pozornost je věnována zejména tématům duševní zdraví a psychická porucha, samostatně jsou pojímána témata neurovývojových poruch a jejich psychiatrické diagnostiky a léčby a téma prevence a léčby v psychiatrii.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obecná psychiatrie: úvod do psychiatrie, základní pojmy, historie ▪ speciální psychiatrie: organicky a symptomaticky podmíněné duševní poruchy ▪ neurobiologie a neurochemie v psychiatrii ▪ duševní poruchy a poruchy chování ▪ neurovývojové poruchy (ADHD, poruchy autistického spektra) ▪ specifika psychiatrické diagnostiky poruch autistického spektra a dalších neurovývojových poruch ▪ prevence a léčba v psychiatrii.
Název předmětu	ÚVOD DO NEUROLOGIE
Rozsah	8 hodin
Anotace	Cílem předmětu je získání základních vědomostí z neurologie pro potřeby behaviorálních techniků. Předmět seznamuje s tématy obecné a speciální neurologie. V rámci speciální neurologie se věnuje zejména tématům lehké mozkové dysfunkce, neurovývojovým poruchám, epileptickým syndromům, dětským neurózám a úrazům CNS.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obecná neurologie ▪ speciální neurologie ▪ lehké mozkové dysfunkce ▪ neurovývojové poruchy ▪ epileptické syndromy ▪ dětské neurózy ▪ úrazy CNS.

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

Název předmětu	ÚVOD DO PEDIATRIE
Rozsah	8 hodin
Anotace	Cílem předmětu je seznámení účastníků s riziky a chorobami dětského věku, vč. období prenatálního a perinatálního, s možnostmi včasné prevence, diagnostiky a léčby. Důraz je kladen na brzké odhalení zdravotních problémů a týmovou spolupráci různých odborností. Jednotlivé patologické situace jsou probírány z hlediska rizikových faktorů, etiologie, symptomů, vývoje, klinického obrazu, komplikací, důsledků a prognózy s informacemi o možných způsobech prevence a léčby.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ růst a vývoj dítěte, jeho ovlivnění vč. prenatální a perinatální péče ▪ období dětského věku (novorozenecké, kojenecké, batolecí, předškolní, školní, dorostové), jejich charakteristika, význačná zdravotní a sociální rizika, možnosti ochrany ▪ zevní (biologické, chemické, fyzikální, sociální) a vnitřní (genetika, dispozice, stárnutí, imunita) faktory negativně ovlivňující zdraví ▪ role dětského lékaře a oboru pediatrie při depistáži a diagnostice neurovývojových poruch u dětí.
Název předmětu	ÚVOD DO GERIATRIE
Rozsah	6 hodin
Anotace	Cílem je seznámit účastníky kurzu se základními tématy oboru geriatrie z hlediska ošetrovatelské péče a potřeb seniorů změněných v souvislosti s onemocněním.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ demografické a epidemiologické minimum ▪ zdravotní stav a funkční schopnosti v seniorském věku ▪ racionální farmakoterapie ve stáří ▪ zdravotnické a sociální služby pro seniory.

ODBORNÁ BEHAVIORÁLNĚ ANALYTICKÁ ČÁST	
Název předmětu	KONCEPTY A PRINCIPY BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZY
Rozsah předmětu	8 hodin
Stručná anotace předmětu	Předmět je úvodem do vědního oboru aplikované behaviorální analýzy, jeho historie a vývoje behaviorálních teorií a představuje základní principy uplatňované ve vědním oboru aplikovaná behaviorální analýza. Vymezuje roli behaviorálního technika v systému behaviorálně analytické intervence. Seznámí účastníky se základními termíny a principy využívanými v oboru aplikované behaviorální analýzy.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obor aplikovaná behaviorální analýza – vymezení oboru, historie a vývoj behaviorálních teorií ▪ role behaviorálního technika v behaviorálně analytické intervenci ▪ základní principy a pojmy (respondentní a operantní podmiňování, chování, třídy odpovědí, stimul, pozitivní a negativní posilování, vyhasínání a trest, varování a řetězení chování, analýza úkolu, A-B- posloupnost, motivující operace atd.).
Název předmětu	ZÁKLADY MĚŘENÍ CHOVÁNÍ
Rozsah	8 hodin
Anotace	Předmět představuje základní nástroje a postupy pro měření chování, které jsou nezbytnou součástí praxe behaviorálního technika. Seznamuje účastníky se základními měřitelnými dimenzemi chování a představuje nástroje pro jejich sběr, zaznamenávání, analýzu a prezentaci.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ úvod do měření chování ▪ měřitelné dimenze chování (frekvence, doba trvání, latence, intenzita, topografie, atd.) ▪ kontinuální měření chování ▪ diskontinuální měření chování ▪ průběžný sběr a zaznamenávání dat ▪ využití grafů pro záznam a prezentaci dat.
Název předmětu	ETIKA A PROFESNÍ CHOVÁNÍ PRO BEHAVIORÁLNÍ TECHNIKY
Rozsah	8 hodin

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

Anotace	Předmět se zaměřuje jak na témata etického chování při jednání s lidmi v souvislosti s poskytováním zdravotní péče obecně tak na specifika etického chování při využívání programů behaviorální intervence a zodpovědnosti vůči pacientům/klientům společně se zodpovědností vůči dalším zainteresovaným osobám (osoby blízké a osoby určené pacientem, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu). Cílem předmětu je seznámit účastníky s etickými a profesionálními standardy, které vycházejí z mezinárodních pravidel pro zodpovědné chování asistentů behaviorálních analytiků, které jsou definovány v Etickém kodexu behaviorálních analytiků (Professional and Ethical Compliance Code for Behavior Analysts).
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ etické aspekty výkonu nelékařského povolání ▪ zodpovědné chování behaviorálního technika vůči pacientům/klientům a ostatním zainteresovaným osobám ▪ práva pacientů, práva a povinnosti zdravotnického personálu ▪ profesionální disciplinární a etické standardy Mezinárodního výboru pro certifikaci behaviorálních analytiků (BACB).
Název předmětu	ZÁKLADY DIAGNOSTIKY A APLIKACE METOD BEHAVIORÁLNÍ ZMĚNY
Rozsah	8 hodin
Anotace	Předmět představuje základy diagnostiky a zákonitostí a pravidel pro aplikaci postupů směřujících ke změně chování jedince. V rámci předmětu budou vysvětleny základní principy a postupy funkčního hodnocení chování pomocí přímých i nepřímých behaviorálních diagnostických metod a technik. Předmět představí postupy funkční analýzy chování, včetně jejich variací (např. zkrácená funkční analýza chování, analýza chování s využitím latence nebo prekursorů problémového chování), zákonitosti ovlivňující chování jedince a vzájemné vztahy mezi antecedenty, chováním a následky chování (např. pozitivní a negativní posílení, vyhasínání, vytváření nových posílení, atd.). V neposlední řadě se předmět zaměří na postupy pro modifikaci chování a učení nových dovedností v konkrétních situacích.
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ základy funkčního hodnocení a funkční analýzy chování ▪ asistence při funkčním hodnocení chování ▪ provádění funkční analýzy chování ▪ posilování ▪ rozvrhy posilování ▪ trest ▪ využití promptů a jejich postupné odstraňování ▪ intenzivní učení (discrete trial training)

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postupy bezchybného učení.
Název předmětu	ZÁKLADY INTERVENCE A IMPLEMENTACE PROGRAMŮ APLIKOVANÉ BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZY
Rozsah	8 hodin
Anotace	<p>Předmět seznamuje účastníky se základy sestavování programů behaviorální intervence u pacientů/klientů a vymezuje roli behaviorálního technika v procesu implementace těchto programů. Důraz je kladen na jednotlivé kroky, které behaviorální technik provádí s cílem rozvinout u pacienta/klienta nové funkční projevy chování, které mu napomohou zvýšit kvalitu jeho života. Předmět tak rozvíjí praktické dovednosti pro implementaci individuálních plánů behaviorální intervence a jejich využití v přirozeném prostředí pacienta/klienta. Důraz je kladen na zvládnutí základních technik při intenzivním učení a učení v přirozeném prostředí, včetně technik promptování, tvarování, diferencovaného posilování, implementaci různých rozvrhů posilování a specializovaných technik aplikované behaviorální analýzy, které se zaměřují na rozvoj verbálních operantů.</p>
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ role behaviorálního technika v implementaci programů aplikované behaviorální analýzy ▪ odborný dohled a supervize behaviorálního programu ▪ základní postupy při učení dovedností a nabývání nových repertoárů chování ▪ učení v přirozeném prostředí pacienta/klienta ▪ základní postupy při intenzivním učení ▪ techniky diskriminačního tréninku a transferu kontroly stimulů ▪ techniky promptování (dopomoci s provedením úkolu) ▪ techniky tvarování a řetězení chování ▪ způsoby antecedentní intervence ▪ způsoby diferencovaného posilování a vyhasínání ▪ základní postupy při redukci problémového chování.
Název předmětu	MEZINÁRODNÍ STANDARDY V APLIKOVANÉ BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZE
Rozsah	3 hodiny
Anotace	<p>Předmět seznamuje s mezinárodními organizacemi, standardy, postupy a výzkumem v oblasti aplikované behaviorální analýzy. Účastníci kurzu se seznámí s posláními, cíli, aktivitami, právy a povinnostmi, které vyplývají z členství v mezinárodních odborných společnostech jako je např. Evropská asociace aplikované behaviorální analýzy (European Association of Applied Behavior Analysis), Mezinárodní společnost pro aplikovanou behaviorální analýzu (Applied Behavior Analysis)</p>

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

	International), Výbor pro certifikaci behaviorálních analytiků (Behavior Analyst Certification Board).
Obsahové zaměření	<ul style="list-style-type: none">▪ aplikovaná behaviorální analýza v mezinárodních souvislostech▪ významné národní a mezinárodní organizace a instituce pro aplikovanou behaviorální analýzu▪ mezinárodní standardy a certifikace v behaviorální analýze▪ významné mezinárodní konference, semináře a odborné časopisy.

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

PRAKTICKÉ VYUČOVÁNÍ	Σ 120 hodin
Odborná praxe na vlastním/doporučeném pracovišti	40 hodin
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Příprava sběru dat	3
Provedení kontinuálního měření chování (např. záznam událostí)	3
Provedení průběžného sběru dat	3
Aktualizace grafů využitím zaznamenaných dat	5
Provedení popisu chování a prostředí využitím pozorovatelných a měřitelných jevů/termínů	1
Provedení hodnocení preference	2
Asistence při funkčním hodnocení chování	2
Určení klíčových bodů programu výuky nových dovedností	3
Příprava sezení s klientem dle programu intervence	5
Použití techniky učení v přirozeném prostředí	3
Použití vhodných rozvrhů posilování	3
Použití prompty a postupné odstraňování promptů	3
Použití techniky generalizace a upevnění dovedností	3
Asistence při proškolení zainteresovaných osob (osob blízkých, poskytovatelů zdravotnické a sociální péče, dalších profesionálů)	1
Určení klíčových bodů programu redukce nežádoucího chování	1
Popsání běžné funkce chování	3
Použití intervence založené na manipulaci s antecedenty, jako jsou motivující operace a diskriminační stimuly	3
Použití různých technik diferencovaného posilování	3
Použití technik pro kontrolu stimulem a odstraňování stimulu	5
Použití různých technik vyhasínání	3
Zaznamenání dalších proměnných, které mohou ovlivňovat chování klienta (např. nemoc, změna prostředí apod.)	2
Vytvoření objektivního záznamu sezení	5

**Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu
BEHAVIORÁLNÍ TECHNIK**

Efektivní komunikace se supervizorem	5
Vytvoření záznam sezení v souladu s platnými právními, regulačními a pracovními požadavky	5
Sbírání, ukládání a předávání dat v souladu s platnými právními, regulačními a pracovními požadavky	5
Popsání role behaviorálního technika v systému behaviorálně analytické intervence	1
Reakce na zpětnou vazbu udržováním či zlepšováním standardu svých služeb	1
Komunikace se zainteresovanými osobami (osoby blízké a osoby určené pacientem, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu, poskytovatelé zdravotnické a sociální péče, další profesionálové)	3
Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	40 hodin
Seznam výkonů	Počet výkonů
Provedení diskontinuálního měření chování, např. záznam částečného nebo celého intervalu, momentální vzorkování času	1
Zaznamenání dat	3
Použití technik intenzivního učení	2
Použití technik řetězení chování	1
Použití postupů pro kontrolu stimulem	1
Použití techniky postupného odstraňování stimulu	1
Použití techniky diferencovaného posilování	1
Použití techniky vyhasínání	1
Použití krizové techniky dle protokolu	1

4.1.1 Odborná praxe

Praxe bude směřována na pracoviště a do prostředí, kde se nacházejí pacienti/klienti s neurovývojovými poruchami v dětském, dospělém i seniorském věku.

Praxe bude probíhat na pracovištích, kde jsou poskytovány zdravotnické nebo sociální služby, v jiných zařízeních a ve vlastním sociálním prostředí pacienta/klienta (např. v domácím prostředí nebo v prostředí, kde pacient/klient tráví volný čas, atp.) včetně akreditovaného zařízení. Praxe bude probíhat tak, aby měl účastník kurzu možnost sledovat a prakticky si vyzkoušet všechny výkony uvedené v seznamu praktických výkonů výše. Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení Logbooku/záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe na vlastním (zvoleném nebo určeném) pracovišti a pracovišti akreditovaného zařízení pro praktickou část vzdělávacího programu.

5 Požadavky na zajištění realizace kvalifikačního kurzu

Personální požadavky	<p>Vyučující teoretické výuky a učitel praktického vyučování může být zdravotnický pracovník nebo pracovník, jehož odbornost se vztahuje k příslušné problematice a vyučovanému předmětu (např. lékař, inženýr, právník, pedagog, speciální pedagog, apod.). Vyučujícím odborné behaviorálně analytické části programu může být pouze odborník, který je navíc držitelem mezinárodní certifikace v aplikované behaviorální analýze (Board Certified Behavior Analyst). Učitel praktického vyučování musí splnit podmínky, které jsou stanoveny příslušným vzdělávacím programem.</p>
Věcné a technické vybavení	<p>Zařízení určené pro realizaci vzdělávacího programu musí být náležitě materiálně a technicky vybaveno pro práci behaviorálního technika. Jedná se zejména o prostorové vybavení, učebny pro teoretickou výuku s potřebnou multimediální výukovou technologií a cvičebny pro praktický nácvik dovedností. Učebny pro nácvik praktických dovedností musí být vybaveny pomůckami pro nácvik technik behaviorální intervence. Jedná se zejména o pomůcky k zaznamenávání a měření projevů chování (pomůcky k měření frekvence, latence, doby trvání chování), pomůcky k zaznamenávání projevů chování (informační a komunikační technologie s dostatečným zabezpečením pro zachování důvěrnosti zaznamenaných dat). Materiály pro diagnostiku chování, zejména behaviorální diagnostické nástroje (např. diagnostické nástroje a manuály VB-MAPP) a software pro vytváření individuálních behaviorálních programů pacientů/klientů. Materiály pro záznam dat a informací (např. behaviorální formuláře, záznamové archy a formuláře s možností grafického záznamu dat o chování).</p> <p>Pro nácvik technik behaviorální intervence musí být učebny pro praktickou výuku vybaveny dostatečným množstvím herních prvků pro nácvik práce s pacienty/klienty v dětském věku a dostatečným množstvím specializovaných pomůcek pro motivaci osob s neurovývojovým postižením. Dále pak pomůckami k provádění hodnocení preferencí a rozvoji verbálních operantů (např. specializované karty pro nácvik mandů, taktů, echoických reakcí a intraverbálního chování). Pro pozorování přímé práce účastníka kurzu s klientem je vhodné, aby pracoviště disponovalo místností vybavenou jednosměrným zrcadlem, které umožní sledování práce účastníka kurzu bez nutnosti vstupu do prostředí, kde probíhá intervence.</p> <p>Dále musí být pracoviště vybaveno dostatečným množstvím současné odborné literatury z oblasti aplikované behaviorální analýzy a přístupu k mezinárodním odborným časopisům z oblasti aplikované behaviorální analýzy. V neposlední řadě je nutné, aby pracoviště disponovalo dostatečným množstvím odborné literatury z oblasti experimentálního výzkumného designu.</p>
Bezpečnost a ochrana zdraví	<p>Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany.</p> <p>Výuka k bezpečné a zdravé neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.</p> <p>Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.</p>

6 Studijní materiály a zdroje

ZÁKLADY VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNICTVÍ

1. GLADKIJ, I. a kol. *Management ve zdravotnictví*. Brno: Computer Press, 2003. 380 s. ISBN 80-7226-996-8.
2. KELNAROVÁ, J., TOUFAROVÁ, J., SEDLÁČKOVÁ, J., ČÍKOVÁ, Z. *První pomoc I*. 2. vydání. Praha: Grada, 2012. 100 s., ISBN 978-80-247-4199-4.
3. KELNAROVÁ, J., TOUFAROVÁ, J., SEDLÁČKOVÁ, J., ČÍKOVÁ, Z. *První pomoc II*. 2. vydání. Praha: Grada, 2013. 180 s. ISBN 978-80-247-4200-7.
4. KOMÁREK, L., PROVAZNÍK, K. *Ochrana a podpora zdraví*. Praha: 3. LF UK + CINDI, 2011, 99s., ISBN 978-80-260-1159-0
5. MALINA, A.: *Úvod do veřejného zdravotnictví pro nelékaře*, IPVZ, Praha 2013, ISBN 978-80-87023-29-7
6. ŠUSTEK, P. a kol. *Zdravotnické právo*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 850 s. ISBN 978-80-7552-321-1.
7. TĚŠINOVÁ, J., R. ŽDÁREK a R. POLICAR. *Medicínské právo*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 414 s. ISBN 978-80-7400-050-8.
8. UHEREK, P. *Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 182 s. ISBN 978-80-247-2658-8.
9. *Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Státní zdravotní ústav, 2014. ISBN: 978-80-85047-47-9.

ZÁKLADY V KLINICKÝCH OBORECH

Povinná literatura

1. ČEVELA, R., ČELEDOVÁ, L. *Sociální gerontologie: východiska ke zdravotní politice a podpoře zdraví ve stáří*. 1. vydání. Praha: Grada, 2014. 238 s. ISBN 9788024745442.
2. HOSÁK, L., HRDLIČKA, M. a kol. *Psychiatrie and pedopsychiatrie*. Praha: Karolinum, 2015. 648 s. ISBN 978-80-246-2998-8-
3. HRDLIČKA, M., KOMÁREK, V. *Dětský autismus*. 2. doplněné vydání. Praha: Portál, 2014. 212 s. ISBN 978-80-262-0686-6.
4. KOMÁREK, V., ZUMROVÁ, A. *Dětská neurologie: vybrané kapitoly*. 2. vydání. Praha: Galén, 2008. 195 s. ISBN 978-80-7262-492-8.
5. MRZENA, B. *Pediatric: vybrané kapitoly pro studující speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze*. 1. vydání. Brno: Paido, 2009. 109 s. ISBN 9788073151829.
6. RABOCH, J., PAVLOVSKÝ, P., JANOTOVÁ, D. *Psychiatrie – minimum pro praxi*. 4. vydání. Praha: Triton, 2006. 211 s. ISBN 978-80-7254-746-3.
7. SCHULER, M., OSTER, P. *Geriatric od A do Z pro sestry*. 1. české vydání. Praha: Grada, 2010. 336 s. ISBN 9788024730134.

Dopručená literatura

1. KLÍMA, J. *Pediatric*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 320 s. ISBN 8086432386.
2. MATĚJOVSKÁ KUBEŠOVÁ, H., WEBER, P. *Geriatric*. In *Vnitřní lékařství*. Praha: Grada, 2011. 30 s. *Vnitřní lékařství 1*. ISBN 978-80-247-2110-1.
3. ŠLAPAL, R. *Dětská neurologie pro speciální pedagogy*. Brno: Paido, 1996. 42 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-17-6.

ODBORNÁ BEHAVIORÁLNĚ ANALYTICKÁ ČÁST

Povinná literatura

1. ADAMUS, P. *Strategie uplatňované v edukaci žáků s poruchami autistického spektra*. Ostrava: Montanex 2016. 75s. ISBN 978-80-7225-436-1.
2. BAILEY, J. S., BURCH, M. R., *Ethics for Behavior Analysts*. 3. vydání. Oxford: Routledge 2016. 381 s. ISBN 978-1-138-94920-1.
3. BAZALOVÁ, B. *Poruchy autistického spektra v kontextu české psychopedie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 279 s. ISBN 978-80-210-5930-6.
4. COOPER, J. O., HERON, T. E., HEWARD, W. L. *Applied Behavior Analysis*. 2. vydání. Harlow: Pearson Education Ltd., 2014. 751 s. ISBN 978-1-29202-321-2.
5. GRAY, C. *The New Social Story Book*. Arlington: Future Horizons, 2015. 335 s. ISBN 9781941765166.
6. GULICK, R. F., KITCHEN, T. P. *Effective Instruction for Children with Autism*. Erie: The Dr. Gertrude A. Barber National Institute, 2007. 330 s. ISBN 978-1-890032-10-4.
7. KEENAN, M., HENDERSON, M., KERR, K. P., DILLENBURGER, K., GREEN, G. *Applied Behavior Analysis and Autism: Building a Future Together*. London: Jessica Kingsley Publisher, 2006. 304s. ISBN 978-1843103103.
8. LYNCH BARBERA, M. *The Verbal Behavior Approach*. London: Jessica Kingsley Publishing, 2007. 200 s. ISBN 978-1843108528.
9. MAŠTENOVÁ, Z. *Využití aplikované behaviorální analýzy ve vzdělávání dětí s poruchami autistického spektra a inými vývinovými poruchami*. In: *Speciální pedagog*. Časopis pro speciálnopedagogickou teorii a prax 2016, 5 (1), s. 71-77.
10. SUNDBERG, M. L., PARTINGTON, J. W. *Teaching Language to Children with Autism or Other Developmental Disabilities*. Concord: AVB Press, 1998. 246 s. ISBN 978-0-9818356-5-5.
11. WEISS, P. a kol. *Etické otázky v psychologii*. Praha: Portál, 2011 - Vyd.1, 352 s., ISBN 978-80-7367-845-6.

Související právní předpisy

1. ČESKO. Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, částka 16, s. 1185-1263. ISSN 1211-1244.
2. ČESKO. Zákon č. 101 ze dne 4. dubna 2000 o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 32, s. 1521-1532. ISSN 1211-1244.

3. ČESKO. Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000 o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74, s. 3622-3662. ISSN 1211-1244.
4. ČESKO. Zákon č. 96 ze dne 4. února 2004 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 30, s. 1452-1479. ISSN 1211-1244.
5. ČESKO. Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190, s. 10262-10324. ISSN 1211-1244.
6. ČESKO. Zákon č. 372 ze dne 6. listopadu 2011 o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 131, s. 4730-4801. ISSN 1211-1244.
7. ČESKO. Vyhláška č. 189 ze dne 10. června 2009 o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověření znalosti českého jazyka (vyhláška o zkouškách podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních) [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 56, s. 2735-2743. ISSN 1211-1244.
8. ČESKO. Vyhláška č. 55 ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 20, s. 482-543. ISSN 1211-1244.
9. ČESKO. Vyhláška č. 98 ze dne 22. března 2012 o zdravotnické dokumentaci [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 39, s. 1666-1685. ISSN 1211-1244.
10. ČESKO. Vyhláška č. 470 ze dne 21. prosince 2017, kterou se mění vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání [v platném znění]. *Sbírka zákonů České republiky*. 2017, částka 169, s. 5652-5662. ISSN 1211-1244.